СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК XLIX. Ч. 216. Джерзі Сити, Н. Дж., пятниця, 19-го вересня 1941. No. 216. Jersey City, N. J., Friday, September 19, 1941. VOL. XLIX.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ. Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016. 4-0807. THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE.

КОНВОЇ ВЖЕ ВИКОНУЮТЬ СЛУЖБУ НА ОБОРОННИХ ВОДАХ — КАЖЕ НАКС

ВАШИНҐТОН. — Полк. Ф. Накс, секретар маринарки, заявив, що вживання военних кораблів (конвоювання) для охорони торговельних кораблів, що везуть военні матеріяли до Англії, є лиш одним з многих способів, які служать до тої самої цілі, а саме оборони перевозових кораблів. Запитаний одним із журналістів, чи Америка вже вживає конвоїв, він відповів, що так, зазначуючи, що їх уживатиметься також в інших т. зв. оборонних зонах. Одначе секретар відмовився подати ближче очеркнення цього, що саме американський уряд розуміє під поняттям „оборонні зони". Щодо узброєння торговельних кораблів, про що були поголоски в пресі, то досі уряд ще не вирішив цього і правдоподібно не рішиться на такий крок, уважаючи що супровід товарових кораблів военними кораблями буде остаточною обороною перед нападами з боку підводних лодок.

АМЕРИКАНСЬКИЙ ЛЕҐІОН ВИСТУПАЄ ПРОТИ ІЗОЛЯЦІОНІСТІВ

МИЛВОКІ (Висконсин). — Уважаючи, що найважніщим завданням американської політики є „перемога над Гітлером і тим усім, за що він змагається", конвенція Американського Леґіону всеціло піддержала заграничну політику президента Рузвелта, побиваючи навіть намагання великої частини делеґатів спротивитися допомоговій акції Советському Союзови. Питання помочі большевицькій Москві мало найбільше противників серед леґіонерів, бо проти помочі було аж 604 делеґатів, а за допомогу 874. Конвенція заявилася за уневажнення Невтральностевого Закону, знесення заборони висилати американську армію поза границі Америки, як рівнож і за загальний військовий вишкіл.

СТО МІЛІОНІВ ДЛЯ БОЛЬШЕВИКІВ

ВАШИНҐТОН. — Виконуючи свою обіцянку допомоги большевикам, уряд рішив уділити $100,000,000 позички для Советського Союзу на закупно военних матеріялів в Америці. Джессі Джовнс, федеральний адміністратор позичок, заявив, що уряд рішив передати половину згаданої суми Амторґови, советській торговельній спілці, в Америці, на закупно таких матеріялів як плятина, манґан, хромит і азбест. Других 50 міліонів дістане Росія в найближчій будучности.

АМЕРИКАНСЬКІ ВЧЕНІ ІДУТЬ ДО ЛОНДОНУ

НЮ ЙОРК. — Анґлійський уряд запросив ряд американських вчених на міжнародню наукову конференцію, яка відбувається в Лондоні. Америку заступатимуть Алвин Г. Гансен, професор Гарвардського Університету, та Лютер Г. Ґулік, з Колюмбійського університету.

ВОЛЕС ГОЛОВОЮ КОНТРОЛІ ЕКСПОРТУ

ВАШИНҐТОН. — Президент Рузвелт назначив Г. Волеса, заступника президента, головою нової федеральної установи, а саме Бюра Контролі Експорту. Як відомо, заступник президента є вже головою Економічної Оборонної Ради й СПАБ-у („Суплай Прайорітіс енд Алокейшенс Борд"). Останнє назначення робить заступника президента найсильніщою урядовою особою, в руках якої є скуплені найбільші по президентови повновласти щодо краєвої оборони.

ВИЛКІ КРИТИКУЄ ГУВЕРА ЗА ЙОГО ОСТАННЮ ПРОМОВУ

НЮ ЙОРК. — Виступаючи з промовою на обіді, влаштованім Комітетом Допомоги Китаєви, Вендел Вилкі опрокинув останню промову Гувера, в якій б. президент закликав американців не мішатися в европейську війну, а чекати доки Гітлер не виснажиться своїми підбоями. Вилкі твердив, що через ізоляційну політику Злучених Держав Европа знаходиться тепер у такому оплаканому стані. На його думку, Америка повинна була піддержати Ліґу Народів та Міжнародний Трибунал. Тепер Америка не сміє бути ізоляційною, бо це вийде її на шкоду, казав Вилкі.

ТОБЕЙ ТВЕРДИТЬ, ЩО РУЗВЕЛТ „ЕЛІМІНУЄ КОНҐРЕС"

НЮ ЙОРК. — Сенатор Чарлс В. Тобей, ізоляціоніст з Ню Гемшир, виступаючи з промовою на вічу, влаштованім в Карнеґі Гол комітетом „Америка перша", осудив гостро останню промову президента Рузвелта та закинув йому диктаторські методи, якими він відбирає Конґресови права, що йому належаться. Закликуючи американських горожан, щоб домагалися від Конґресу обстоювати свої права, Тобей твердив, що в Америці існує „ґіґантична конспірація", яка намагається втягнути Америку до війни. В ній беруть урасть особи, що мають міжнародні інтереси або що бояться гітлерівського опанування світом. Якщо Америка піде до війни, то американські демократичні установи будуть заступлені фашистівськими або комуністичними, говорив Тобей.

АМЕРИКАНСЬКІ ЛІТАКИ В РОСІЇ

ВАШИНҐТОН. — Відповідальні урядові кола заявили, що перші американські літаки, вислані на поміч большевикам, прибули вже до Советського Союзу. Є це перший крок Америки „не словами, а ділами", помагати большевикам проти Гітлера. За цею першою висилкою літаків підуть сотки американських і анґлійських літаків, твердять ці самі кола. З першою ґрупою літаків прибули також американські механіки, котрі мають вчити большевиків, як оперувати американськими літаками.

УКРАЇНСЬКА ДЕЛЕҐАЦІЯ В ПАРАДІ „ВІ" В НЮ ЙОРКУ

Около пятьсот українців і українок, з американськими й українськими прапорами, взяло участь в вечірній параді, влаштованій відомою америанською орґанізацією „Бонделс фор Бритен" 17. вересня ц. р. в Ню Йорку. Українська делеґація, серед якої було багато молоді з Ню Йорку й Бруклина в національних строях, несла численні транспаренти з написом „Українська Делеґація" та великою латинською буквою „В", розмальованою в українських жовто-блакитних красках.

З нюйорських українських орґанізацій брали участь такі: Український Відділ Американського Червоного Хреста, 204 від. УНС, Український Самостійний Золотий Хрест, Українська Греко-Католицька Парохія, Український Золотий Хрест ОДВУ, відділ і молодь ОДВУ, Українська Православна Громада, Тов. „Перемишль" (141 від. УНП), Апостольська Молитва (7 вулиця) та орхестра українсько-американського пласту (7. вулиця).

З Бруклина взяли участь: Тов. Богдана Хмельницького (158 від. УНС), молодечий „Клюб України", Союз Українок, Братство св. Дмитра, Демократичний Клюб, 32. від. Провидіння й Дочки України. До українського комітету належали: о. Л. Весоловський, Т. Скульський, П. Задорецький, п-і П. Різникова, п-і С. Галичинова, п-і Курчій, п-і Мілер, п-і Джорджія, М. Близнак, п-і М. Лехіцька й Н. Цебрівський.

На чолі походу, як почесний гість, їхала пані Вайнант, жінка американського амбасадора в Лондоні. Вона ентузіястично витала рукою українську делеґацію. За численними військовими амбулянсами йшли, крім української, такі делеґації: шотляндська, бельґійська, чехословацька, литовська, норвезька, польська, сербська, жидівська, голяндська, грецька й французька. Українська ґрупа дістала запевнення на письмі від головної управи „Бонделс фор Бритен", що українці виступлять як окрема національна ґрупа під українським національним прапором. Український комітет роздав американським репортерам пресовий випуск, в якому було подано про змагання ураїнського народу.

МАЙОР ЕЛІОТ ПРО КРИТИЧНЕ ПОЛОЖЕННЯ БОЛЬШЕВИКІВ НА УКРАЇНІ

Відомий військовий експерт майор Джордж Еліот пише в нюйорській ґазеті „Ню Йорк Гералд Трібюн" з дня 18. вересня ц. р., що перехід німецької армії на схід Дніпра означає для червоної армії на Україні рішальні хвилини. Від постави червоної армії на Україні, пише Еліот, залежить дальша оборона большевиків. Німці наступають в кількох напрямах: з Кременчуга на Полтаву й Харків, з Дніпропетровська й Запорожжа на Ростів, а з Херсону на Перекоп і Крим. Він висловлює малу надію на це, чи східню Україну вдасться вдержати, хочби як обороняв її Буденний. Вода, як це показав Дніпро, не є вже більш натуральною оборонною лінією, одиноке, що може помогти большевикам, це сильні повітряні напади, які евентуально можуть розльокувати німецькі панцерні колюмни, що як вужі тиснуть на схід. У спеціяльній небезпеці знаходиться Крим, на який йде німецький наступ з Перекопу. Не є виключене, пише Еліот, що німці зроблять десант на Севастополь та встановлять там висókову базу для нападу на Кавказ.

НІМЦІ ОКРУЖИЛИ КИЇВ; ТАКОЖ БЮТЬСЯ ВЖЕ НА ПЕРЕДМІСТЯХ ЛЕНІНҐРАДУ

Німецькі звідомлення говорять, що перстень, який вони затягнули довкола Києва в хвилі, як їхні дві армії, одна з полудня, друга з півночи, замкнулись на східнім боці Дніпра, тепер затискається в околицях Києва. Тим обходом німці окружили 250,000 советського війська. До Лондону також прийшла вістка про окруження Києва, а навіть говорять, що маршал Будьонний почав поволи опускати Київ, переправляючи деякі свої частини на лівий беріг Дніпра.

Німецькі звідомлення далі говорять, що біля Ленінграду їх війська знов віднесли перемоги. Вони вже підсунулись під саме місто і бються в однім Ленінґрадськім парку, з якого зовсім виразно видно доми і фабрики міста. Німецькі кола говорять, що вже в короткім часі будуть опубліковані висліди дотеперішньої кампанії в Советах і ті висліди мають бути для німців дуже добрі.

СОВЄТИ ЗАПЕРЕЧУЮТЬ НІМЕЦЬКІ УСПІХИ

Советські звідомлення заперечують німецькі звіти з попереднього дня, в яких говорилось про великі советські втрати в повзах, гарматах і вояках. Совети кажуть, що ті звідомлення дуже переборщені. Навпаки, це німці понесли в останніх днях великі втрати, між іншим втратили пятьсот повзів. В околицях Смоленська советські війська далі роблять поступ вперед. Вони відбили на черзі втрачене передтим місто Ярцево. Советські втрати, кажуть вони, коло озера Ільмена виносили 30,000 вбитих, ранених і полонених. А німці в той сам час понесли від 35 до 50 тисяч. Коло Смоленська німці втратили 10,000 вбитих, ранених і полоненихг

ДОРАДНИКИ ПРЕЗИДЕНТА. — Перед тим як президент Рузвелт виголосив свою промову, в котрій сказав „стріляти вперед", він відбув конференцію з отсими провідниками конґресу (зліва направо): конґресмен Сол Блум, предсідник комітету заграничних справ у палаті послів; Албен Барклі, провідник більшости в сенаті; віцепрезидент Генрі Волес; конґресмен Джосеф Мартин, провідник конґресової меншости; сенатор Чарлс МекНері, провідник сенатової меншости; конґресмен Клифтон Вудром, заступник предсідника палати послів конґресу; і сенатор Том Конелі, предсідник сенатового комітету заграничних справ.

АНҐЛІЙСЬКІ КАТОЛИКИ ПРО СПРАВЕДЛИВІСТЬ ДЛЯ ПОЛЬЩІ

ЛОНДОН. — Лондонський католицький тижневик „Ди Віклі Ревю" з 7 серпня ц. р. помістив довшу статтю про недавну польсько-советську умову. В тій статті говориться, що коли Британія пішла до війни в хвилині, як німці напали на Польщу, то вона повинна, зовсім льоґічно, тепер заґварантувати східні границі Польщі. Британія могла це зробити натиском на Росію. Вона могла Росії сказати, що не дасть її жадної помочи проти Гітлера, каже цей тижневик і так характеризує теперішнього союзника Британії, Росію: „Два европейські бандити посварилися навіть скорше, ніж цього ми сподівались. І один з них, комуністична Росія, спрямував до нас прохання помочи (до нас, яких від початку війни він ні на хвилю не переставав трактувати в хуліґанський спосіб). Очевидно, замісць відразу помагати цій брутальній державі в її боротьбі з її недавним союзником, булоб основною річю зажадати від неї направи тих всіх великих кривд, які вона заподіяла нашому дуже лицарському і відважному приятелеви". Та далі той тижневик каже, що британський уряд цього не зробив. Щобільше, не зробили цього самі поляки, які укладали польсько-советську умову. А тепер серед поляків розєднання, на яке цей католицький тижневик не дає заради.

ХТО ПЕРЕЩКОДОЮ В ЯПОНСЬКО-АМЕРИКАНСЬКІМ ЗАМИРЕННІ?

ШАНГАЙ. — Ґазета японської армії, Сін Шон Пао, написала, що з боку Британії і Німеччини йдуть позакулісові дипльоматичні заходи, щоб не довести до замирення між Японією і Злученими Державами Америки. Обі перші держави мають в тім ціль, щоб напруження між Японією і Злученими Державами на Далекім Сході далі існувало. Та, не звертаючи уваги на ці позакулісові заходи, каже далі та ґазета, порозуміння між Японією і Америкою таки наступить. Воно оперте буде на таких засадах: створене буде тіло, яке вирівнюватиме всі непорозуміння між згаданими державами; Америка шануватиме ті факти, що вже доконані. Дехто припускає, що під „доконаними фактами" треба разуміти захоплення певної частини Китаю, а також створення ляльковоі держави Манчуко.

МАЙРОН ТЕЙЛОР ЗАПЕРЕЧУЄ.

РИМ. — Особистий представник президента Рузвелта в Ватикані, Майрон Тейлор, довідавшись, що американські ґазети написали, начеб він в імені президента домагався від Папи Римського натаврування держав „осі" і одобрення другого табору, відразу вислав заперечення і заявив, що від початку до кінця та історія видумана.

ДАЛЬШІ РЕПРЕСІЇ СУПРОТИ ФРАНЦУЗІВ.

ПАРИЖ. — Німецька влада в окупованій частині Франції має дальші клопоти з французькими саботажами і скритими нападами на німецьких вояків. Тепер німецька влада заявила, що буде далі розстрілювати закладників, як тільки скриті справники заатакують когонебудь з німців. І то будуть розстрілювати не лиш комуністичних закладників, але також з інших ґруп і партій. З цього всі вносять, що німці мусіли дістати докази, що не лиш комуністи, але також інші французькі ґрупи роблять проти німців підпольну роботу.

БОЛГАРІЯ ДОМАГАЄТЬСЯ ПРОПУСКУ „СВОЇХ" КОРАБЛІВ.

АНКАРА. — Болгарський уряд звернувся до турецького уряду з домаганням, щоб Туреччина пропустила через Дарданелі її вісім контрторпедовців. На основі умови в Монтре Туреччина мусить пропустити военні кораблі тої держави, що має свої порти на Чорнім морі, але лиш тоді, коли та держава не є в війні. Та у випадку Болгарії важко сказати, чи вона не є у війні. Бо на її території знаходяться німецькі війська і через її територію ті війська вдаряли в Грецію. Крім того Болгарія ніколи не мала ніяких контрторпедовців і ті контрторпедовці мусять бути підставлені державами „осі". Британський уряд натискає на Туреччину, щоб вона їх не пропустила. Крім того британські сили загрозили, що будуть ті кораблі бомбардувати.

ІТАЛІЙЦІ ГОТУЮТЬСЯ ДО ЗИМОВОЇ КАМПАНІЇ.

РИМ. — Італійські ґазети всі враз заговорили, що треба готуватись до зимової кампанії. Дотепер вони все говорили, що до зими кампанія в Советах буде вповні покінчена, а навіть з Анґлією німці зроблять порядок. Одначе, вони тепер додають, що в зимі німці будуть могли краще на советськім фронті діяти ніж тепер, бо все замерзне і можна буде порушатись тяжким повзам. Тепер ті повзи грузнуть в болотистих шляхах. Кампанія в Советах, кажуть вони, дуже можливо буде закінчена власне в зимі.

ЖІНКИ ХОЧУТЬ БУТИ ДИПЛЬОМАТАМИ.

ЛОНДОН. — Ґрупа анґлійських жінок удалась до міністра заграничних справ Ідена і домагалась від нього, щоб в дипльоматичній службі уживав також жінок. Бо жінка, коли ходить про наклонення чоловіка до якоїсь думки, потрапить це краще зробити ніж інший чоловік. А саме в тім заключається дипльоматія, говорили вони. Іден застановився над тим арґументом і заявив, що ще буде над тим далі думати.

ВИБУХ НА КОРАБЛІ В ШВЕЦІЇ.

СТОКГОЛЬМ. — Швеція зазнала такої траґедії в своїй боєвій фльоті, яка здобула рекорд в цілій історії цеї фльоти. Три контрторпедовці вибухнули і потягнули за собою смерть 31 моряків. Причини вибуху ще не стверджені.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily).
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays by the Ukrainian Press and Book Company, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Письменний текст оголошення має бути в адміністрації 48 годин перед появою числа, в котрім оголошуючий хоче мати своє оголошення.

За оголошення редакція не відповідає.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
Поодиноке число три центи.		Three cents a copy	
На рік	$6.00	One year	$6.00
На пів року	$3.25	Six months	$3.25
На три місяці	$1.75	Three months	$1.75
Число з понеділка (з англійською частиною):		Monday's issue (with Ukrainian Weekly):	
На рік	$2.00	One year	$2.00
На пів року	$1.25	Six months	$1.25
В Джерзі Сити і Заграницею:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$9.00	One year	$9.00
На пів року	$4.75	Six months	$4.75
На три місяці	$2.50	Theree months	$2.50

Як Розуміти?

Подаючи ріжнородні новини про те, що діється на українських землях, постійно зазначуємо, що не перебираємо ніякої відповідальности за те, чи вони правдиві й повні щодо змісту, бо нераз самі сумніваємось щодо правдивости чи повноти. Та про те пробуємо навіть на підставі того, що до нас доходить, робити певні заключення, хоч і ті заключення нераз такі невиразні як і ті новини, що їх дістаємо. Але є деякі речі, що є для нас ясні без огляду на те, що до нас доходить, чи не доходить.

Отже в першу чергу маємо завжди на увазі, що український нарід в Европі є всюди в неволі. Не має він вільного слова на українських землях. Ні не мають свободи слова теж і ті українські люди, що живуть в Европі поза українськими землями. Значить, що щоб тепер не було сказане українцями на українських землях чи на інших, що є під диктатурами, то є воно таке, що числиться з диктатурами і насильством і не може сказати правди про те, як ті люди живуть. Очевидно, як можна догадуватись, навіть і в тих обставинах є певно акти, якими виявляється така воля українського народу, що відповідає його дійсним змаганням і національній гідности. Та про таке ми знаємо найменше, бо такого не допускають диктаторські цензури. Зате, якщо вони дозволяють щось в світ пускати, то це таке, що тим диктатурам і займанцям українських земель є вигідне і потрібне для баламути українських людей, що є поза українськими землями, чи навіть для баламути світа. Це ясне. Але замітне тут те, що навіть вісти, що доходять до нас серед таких перешкод і цензур, вказують на те, що український нарід назагал не надіється від диктатур нічого доброго, а вже найменше здійснення своїх ідеалів.

Є ще другий бік цеї справи. Під тим розуміємо ті принціпи, що їх визнавав український нарід, коли мав змогу висказувати свою волю організовано, відбудовуючи українську державу на руїнах царської Росії й Австрії підчас першої світової війни, чи по ній. Це ті самі ідеали, за які гинули ще й ті герої, що продовжували визвольну боротьбу по розвалі української держави. А вони, як знаємо, не признавали, і то завжди, ніяких окупантів і ніякої чужої влади. І вчили, що український нарід може діпняти свого і здійснити свій національний ідеал тільки власними силами. Згадуємо за те, бо щодо цього не може бути і тепер ніяких змін і винятків. І з цього боку треба глядіти теж і на те, що тепер діється на українських землях. Тому, якби навіть на тих землях під окупантами проголошувано щось таке, що виглядалоб на перший погляд на поліпшення долі українського народу, то й на те треба глядіти зо засадничого наставлення, яке не визнає в Україні ніякої чужої влади і ніякого чужого війська.

Мужні Слова Президента

Президент Рузвелт, здаючи конгресови писемний звіт з виконування „ліз-ленд'' закону сказав між іншим такі мужні і чесні слова: „Ми не даємо цеї помочи, (чужим народам, що боряться з державами „осі". — Ред.) як якийсь акт добродійности чи симпатії, лише як засіб оборони самої Америки. Ми даємо її, бо знаємо, що опір агресорам одинцем засуджений на невдачу".

Прочитавши такі слова президента, кожному, що добре знає що таке Совети, стане лекше на серці. Зокрема лекше стане американцям українського походження, які платять податки і тими податками причиняються до виробу тих повзів, літаків і амуніції, що йдуть на поміч Советам. Коли цього потрібно для Америки, то вони це можуть ще зрозуміти.

Зовсім інша справа, коли дехто ту поміч хоче оправдати якимись всесвітніми високими кличами про „свободу", „демократію" і т. п. Повзи, які йдуть до Советів не можуть оборонити свободи ні демократії, бо вони йдуть в руки найгидкіших катів, яких знає людська історія. Ці бандити лише в самих останніх місяцях вимордували десятки тисяч наших братів. Їхніми трупами вони наповнювали підземелля своїх чисельних тюрем. Вони варварською стопою роздавили все, що було для наших братів дороге, включаючи їх церкву і релігію.

Тай не лиш українцям вони заподіяли ті кривди. В звірський спосіб вони вимордували десятки тисяч литовців, латишів, естонців. Завдали вони чимало кривд самим полякам, яких уряд на еміграції заключив тепер знов з Советами приязний пакт. Цей пакт використовують тепер успішно німці. І тому, як доносять, деякі поляки, маючи до вибору „двох діяволів", вибирають німців.

Закрівавленими руками большевицьких катів таки не можна рятувати демократії. Її можна лише загирити. Бо щоб врятувати чи скріпити демократію, то треба щиро і глибоко в неї вірити. Щоб вдержати в світі демократичну систему, треба, щоб люди до тої системи мали майже релігійну пошану. А такої пошани не можна викликати серед людей тим, що будемо до числа оборонців тої демократії включати й червоних катів з закріваволеними руками. Замісць релігійного ентузіязму до демократії, ми викличемо несмак, знеохоту, цинізм.

Що інше, коли ми на взір президента щиро і отверто скажемо, що даючи поміч чужим державам, а в тому і Советам, ми тим не поповнюємо якогось великодушного добродійного вчинку, тільки обороняємо свої власні інтереси. Такий підхід ставить справу ясно і не викликує серед людей глуму над високими кличами. Такий підхід, хоч усуває на другий плян якийсь всесвітний хрестоносний похід за демократію, але водночас таки в душі кожного, справді свободолюбного громадянина, залишає вогник надії, що коли та війна закінчиться, демократія, збережена чистою в серцях багатьох людей, візьме остаточно верх над усіма деспотизмами.

Ті, що на перше місце нині висувають демократію і кажуть, що вже нині, в цю хвилину, ведеться рішальна боротьба за неї, завдають тяжку кривду самій демократії. Бо вони до її оборонців насильно зараховують її найтяжчих катів, большевиків. В той спосіб вони хочуть за всяку ціну вибілити большевиків. Та фактично вони їх не вибілюють, тільки забруджують засади демократії. Вслід за тим міліони людей зачинає зовсім поважно думати, що демократія це ніщо інше, тільки вигідний засіб пропаганди для зовсім недемократичних цілей.

Коли приймемо таке розумовання, що Сталін, воюючи з другим деспотом Гітлером, станув через те оборонцем демократії, тим лекше тоді буде Гітлерови декого переконати, що він є теж оборонцем демократії, бо це він перший заатакував деспота Сталіна. Гітлер перший заатакував Сталіна і тим викликав цей конфлікт, який посередньо приносить величезні користи демократії. Отже, Гітлерови належалосяб ще більше признання ніж Сталінови.

Таке розумовання, як бачимо, булоб цілковито фальшиве. Гітлер не заатакував Сталіна з любови до демократії, а Сталін не почав відбиватись тому, що демократії були йому милі. Ці два деспоти, немов два тигри, розпочали драчу над розпростертим тілом третої істоти.

Нехай вони бються до останку. Ні одному з них не давати надії на перемогу і життя. Навпаки, давати надію тим народам, яких вони в брутальний спосіб поневолили. Справжня демократія в Европі може виплисти лише з многострадальних серць поневолених тими деспотами народів.

Фінляндія Обвинувачує Большевицьку Москву

ПРО ЩО ПИШЕ „БІЛА КНИГА", ВИДАНА У ВАШИНҐТОНІ?

Від довшого часу кружляють поголоски, що Фінляндія приготовляється до підписання окремого миру з Росією. Цю справу розяснив В. А. Таннер, член фінського кабінету, в промові, виголошеній в Гельсінках, в якій він ствердив ясно, що Фінляндія не підпише окремого мира, а ждатиме закінчення німецько-московської війни.

Щоб представити американській суспільности й світови справу Фінляндії, зокрема її конфлікт з Москвою, фінський уряд, за посередництвом свого посольства у Вашингтоні видав т. зв. „Білу Книгу", в якій зібрано всі обвинувачення, звернені на адресу диктаторської й імперіялістичної Москви. В книзі пишеться, що Фінляндія пішла до війни проти Росії не з пімсти або як учасник „великої европейської боротьби", але тому, що Москва зломала умовини московсько-фінського мирного договору з березня 1940 р.

Г. Прокоп, фінський посол у Вашингтоні, пише в передмові до „Білої Книги" таке:

„Є знаним тепер фактом, що советський премієр Молотов заявив в Берліні (підчас відвідин Гітлера) в листопаді минулого року, що московський уряд є готовий вдарити на Фінляндію та її зліквідувати!

„Біла Книга", яку видала в Ню Йорку друкарська накладня Вілфреда Функа, подає цілу масу фактів про віроломність советської диплоьматії та її хитрість і нещирість, як засоби для знищення незалежности Фінляндії. Ці фінські обвинувачення поділені на пять головніших груп.

1. Як тільки підписано договір „мира" в березні 1940. р., большевики всупереч договорови, почали арештувнати фінів в Карелії, заки ці вспіли виїхати, та самочинно, без порозуміння з фінським урядом, почали витичувати нову границю. Вони забрали таким способом велику електрівню в Равгілю та самовільно задержали фінських інжинірів, які працювали там без найменшого винагородження з боку большевиків. Неправно вони забрали тартаки в Ензо. Коли фінський представник представив ці зажалення Молотови в Москві, советський премієр сказав, що тепер Ензо належить до Москви.

Місяць по опущенню фінської території большевиками, Молотов зажадав від фінського уряду звороту всеї власности, забраної фінами, як також компензацію за знищення цеї власности, хоч частина її була знищена советськими літаками. Під загрозою Фінляндія звернула Москві 75 льокомотив, 120 пасажирських вагонів, 1,868 товарових вагонів і ін.

2. Друга група фінських обвинувачень закидає советському урядови безнастанне вмішування у внутрішню політику Фінляндії. Зараз по заключенню договору „мира", згадує „Біла Книга", советський уряд почав забороняти фінському урядови входити в будь-які оборонні договори зо Швецією та Норвеґією; він почав впливати навіть на вибір фінського президента. Советський уряд закликав тоді до Кремлю Юга Паасіківі, фінського представника в Москві, та відчитав йому дві ноти. Перша нота походила від Колонтай, советської посолки зо Стокгольму, яка доносила, що відтепер фінькою заграничною політикою буде правити Швеція, а не Фінляндія. В другій ноті советський уряд заявив, що від висліду вибору фінського президента залежатиме дальший хід взаємин між СССР і Фінляндією. Большевики заявили, що якщо будуть вибрані „такі люди як Таннер,Ківімакі, Маннергайм або Свінгуфуд, то це буде ясно, що Фінляндія не хоче придержуватися мирового договору, який вона заключила з СССР". Згадується також, що комісар Молотов безнастанно намагався усунути з фінського мiністерського кабінету людей, ворожих большевикам. Далі кажеться, що советські консуляти, на взір німецьких, вдержували численних шпигів, які домагалися всяких улекшень від фінського уряду, а навіть їзди в фінських підводних лодках!

3. Далі, фіни жалуються, що советський уряд змусив Фінляндію позволити московським військам на перемарш через Фінляндію на остров Ганґо, що був „винанятий" советам на підставі того самого „мирного" договору. „Біла Книга" згадує, що це було опісля претекстом для домагань німців для перемаршу їх військ через Фінляндію.

4. Підчас „миру", пише „Біла Книга" советські воєнні літаки налітали на фінську територію 85 разів і тим чином ломали умову про недоторкальність границь. Большевики мали зістрілити фінський пасажирський літак, що летів з Таліну (Естонія) до Гельсінок. Між вбитими подорожними були: два німці, два французи, один американець, один швед і один естонець.

5. По розпочаттю німецько-московської війни московські збройні сили почали нападати на фінську територію і її бомбардувати.

Хоч кружляють поголоски, що Німеччина старалася намовити Фінляндію до війни, проте нема документальних даних про це в згаданій книзі, яка посвячена виключно фінсько - московським відносинам на основі фінських офіційних документів та телеґрам з Москви.

—o—

Читаючи ці документи, читач може виробити собі деяке поняття, як то поводиться Москва зо слабшим народом, намагаючись підпорядкувати його під своє диктаторське правління. Як тільки ніхто на Москву не натискає, то вона не є такою „миролюбною" як тепер, коли на неї напав Гітлер і коли вона благає помочі від цілого світа.

Можна твердити, що коли пересічний американець прочитає фінську „Білу Книгу", то напевно відчує глибоку симпатію до фінського народу, не зважаючи на це, що Фінляндія воює проти Росії, якій помагає американський уряд. На таку симпатію заслужили собі фіни своїм достойним поведенням в Америці та миролюбним життям в їх рідній країні в Европі. Їхнє поведення це наука також для тих українців, які хочуть зєднати серед американського народу симпатії для визвольних змагань України. Не дразненням американської опінії невідповідними потягненнями, а гідним і щирим поведенням можна добути тут і тепле відношення до України, як його добувають американські фіни для Фінляндії.

ҐЕНЕРАЛ ДЖАН ДЖ. ПЕРШИНҐ обходив недавно 81 уродини. З тої нагоди він пішов до військового шпиталя Волтера Ріда в Вашинґтоні для загальних оглядин. Хвалив при тій нагоді нову американську армію.

Д. ІВ. ГРУШКА.

ДВІЧІ ОХРЕЩЕНА

Повість з часів кріпацтва.

(12)

За тиждень до Вознесення, в суботу, Очеретькова сімя зібравшись під розлогий бересток сиділа і полуднувала. Старий по свойому звичаю сидів розхриставшись і вигадував різні вигадки, а стара гримнувши на його сиділа мов розсердившись.

— Годі вам, тату, шкілювати, — озвався Іван, — он хтось приїхав. — І він указав очима на ворота, до яких наїхав верховень і вставши з сідла вів коня до ясел.

— Здорові будьте, діду Василю, — гукнув верховень привязуючи коня, — з суботою будьте здорові! — І підійшовши почав здіймати з плеча гаман.

— Спасибі, Денисе, — одповів старий, — сідай же полуднувати, а то, як там кажуть, „голодний гість, що — голодний вовк" — шкодливий.

— Спасибі за полудень, хіба тілько так, щоб не гріх хлібасоли цуратись.

— Та вже як там хочеш, хоч цурайся хоч ні, а сідай. А ти стара, — повернувшись сказав він бабі, знайди нам спотикача.

Стара не заставила себе довго ждати, винесла з хати пляшку настойки, почастувала гостя і всадовила полуднувати.

— Ну, що, Денисе, — промовив старий до гостя, — пий мабуть другу, а тоді розкажеш, чого тебе Господь привлучив.

— Ось чого, — одповів Денис утираючись після другої чарки. — Завтра у волость ждемо окружного, так голова хоче збити громаду, за тим от це я приїхав. Як що ваша ласка, я лишу квіток і дядькови Репяхови, а ви кимнебудь одішліть. — І поривши сь у гамані подав старому квітки.

— Іване! — гукнув старий на сина, — йди сюди, та поглянь! Який тут наш квіток, остав у себе, а який Репяхів, то хоч сам однеси, а хоч одішли хлопцем. — Іван узяв квіток і мовчки пішов із двору.

Випровадивши Дениса старий вийшов за ворота і довго придивлявся йому в слід, доки курява не закрила верховня. Він перевів погляд у той край, куди пішов Іван і знов довго придивлявся, доки й той не скрився за густою левадою.

— Василю! — почувся з двору голос старої — де ти?

— Чого ти там репетуєш? — озвався старий. — Скучила чи що? Іди сюди! — Стара вийшла за ворота і вони посідали на ослінець.

— А що, старий, — трохи згодом забалакала вона озираючись. — Я отсе все думаюдумаю, та не знаю як по твойому. Чи не пора нам шукати пари нашому Іванови? А то не дай Боже якого случаю, хто нас догляне? Чуже, якеб воно не було, все таки не своє рідне, та й Іван уже на зрості. Я хотіла перше спитати самого Івана, та якосьто мені не звичайно.

— І добре зробила, що не питала. Я й сам деколи про цеж думав. Щож, чи пора то й пора. Поїдеш до церкви, то розпитуй.

— Кого нам розпитувати! Щож ми не знаємо тутешніх дівчат? До тогож, як правду сказати, то я наглядiла дівку, тілько чи віддадуть?

— А чия вона!

— Та хоч би й нашого сусіда, Репяхова. Чому не дівка? Звичайна, богобоязлива, нічого такого за нею не чути, а що вже хозяйка, так і гріх сказати. Я як була ото на поминках, то тоді таки придивлялась, і так вона мені уподобалась, що й сказати не можна.

— Еге! — промимрив старий, — я сьогодня побалакаю з Іваном, і як що тее, то завтра буду у волости і там спитаю Олексія. — І вставши пішов мовчки у хату, а стара пошкандибала поратись на подвірю...

Іван старого Репяха не застав дома, а застав саму Горпину.

— Тато дома? — спитав поздоровкавшись.

— Немає, — одповіла понуривши очи. — Поїхали до волости і вернуться тілько завтра.

— Дай же хоч води напитись, а то аж у горлі висохло, доки дійшов.

— Бідненький! — жартуючи перекривила його Горпина, — іди сюди, то й напєшся. — Іван увійшов у сіни.

Горпина подала йому кухоль холодної ключової води, та мабуть не дуже то хотілось йому пити, бо він поставивши кухоль на діжку, обняв Горпину за її гнучкий стан і пригорнув до свого серця. Горпина не пручалась і схиливши голову йому на груди шептала: „Пусти мене, мій голубе, а то як надбіжить хто, то ще ославлять.

— Ні, моє серденько, — одповів Іван палко її цілуючи, — зо мною ніхто не посміє тебе ославити. Ти моє щастя, доля... Скажи мені, моя зірочко, чи й ти мене також щиро кохаєш, як я тебе!... Я ночи не сплю, доки тебе не побачу. Мені і вулиця не вулицею, як тебе не має. Так скажиж мені правду, чи ти хоч капелиночку мене кохаєш! Чи так тільки жартуєш?

Горпина припавши до його стояла мов зомліла. Їй хотілось і плакати і сміятись; хотілось сказати її коханому Івасеви багато-багато дечого, та не находила мови, не находила такої страшної клятьби, якоюб можна було завірити його, що вона більше кохає його, що він за для неї — все, що єсть найдорожчого в світі, — та знемогла, сльози підступили їй під серце і вона обхопивши його за шию заплакала...

— Я кохаю тебе, мій голубе, — шептала вона палко дивлячись йому в вічі, — я кохаю тебе так, що й сказати не можу. Я забуваю татка, забуваю покійну матір, забуваю все, що є наймилішого у світі, і памятаю тілько тебе одного. А мені самій здається, що ти жартуєш. Памятай, що я сирота, а з сироти хто посміється, того Господь накаже.

(Дальше буде).

НА РІЖНІ ТЕМИ

МІЖ ДВОМА РОЛЯМИ?

З нагоди початку шкільного року занотували ґазети, що багато дівчат записалося в колеґіях на курси домашньої роботи й домашнього заряду.

Часописи зазначують, що популярність цих курсів стоїть у різкому противенстві з пануючою тепер в американських промислах течією за надавання жінкам важних становищ при оборонних роботах. Не дивлячися на таке зрівнання жінок з мужчинами, багато дівчат усе ще думає про те, як вести домашню господарку.

Журналістки вважають це доказом, що жінки вважають війну переходовим явищем: вони знають, що війна скінчиться й жінці готові відобрати знову всі ці становища в промислах, що вона їх дістала підчас війни.

ЖІНКА КОНСЕРВАТИВНА?

Подаючи думку про це явище, один з ґазетярів добачив у записуванні дівчат на курси домашнього господарства докази жіночого консерватизму, себто придержутання старих звичаїв і обичаїв.

Не добачив цей журналіст одного: що жінки, які давніше займалися домашньою господаркою, до колеґій за знання домашньої господарки не йшли. Вчилися цього звичайно від своїх матерей або від інших господинь, звичайно практичною дорогою. Є це справді велика новина, що по науку домашньої господарки дівчата йдуть до колеґій.

Як він не вірить, що це велика новина, то най но він погляне таки тут в Америці в деякі іміґрантські родини, що там сказав би батько, якби дочка йому одного гарного дня сказала, що вона йде до колеґії учитися домашньої господарки: „То я маю її на університет посилати, щоб вона знала, як дитині носа втерти або чоловікові свинські коліна зварити? А її мама де того вчилася?" і т. д.

Чиж ні? Я певний навіть, що найдуться батьки, на думку яких цього не треба знати дівчині, щоб вийти заміж. Найдуться навіть такі, що скажуть: „Моя стара й варити не вміла, а прецінь заміж вийшла. Чи мій зять має бути кращий від мене?"

У ЗЕРКАЛІ ЧУЖИХ ПОРАД.

Але з того, що американські дівчата займають до навчання домашньої господарки інше наставлення, ніж наприклад багато іміґрантських батьків, з того ще не виходить, що освічені американські дівчата займають розумне становище, а неосвічені іміґрантські батьки не розумне. Чиє становище розумне, це можна пізнати аж з довшого розгляду практичної поведінки цих людей.

Возьмім інший приклад. В одній ґазеті писала недавно одна американська журналістка таку пораду матерям про їх дочки: „Матір, яка хоче, щоб її дочка виросла на щасливу жінку, не повинна їй казати, що вона не є гарна. Не кажи їй, що її волосся розпатлане — поправ його. Не смійся з її заклопотання, як вона зашпотається в приявности гостей..."

Промовляти до сорому й страху це старий засіб виховання дитини, який признається в багатьох іміґрантських ґрупах. Американська журналістка вдаряє просто в цей виховний засіб, можна сказати освячений національними традиціями. Як можемо догадатися, журналістка виступає проти цих засобів на основі того, що вона навчилася в школах. Отже що є розумніше; чи стидати й страшити дитину, чи не стидати й не страшити її?

ХТО МАЄ СЛУШНІСТЬ.

Справа ще тут не кінчиться але йде далеко дальше й глибше. Возьмім, що дівчина пішла в колеґію й навчилася від професорів, що родичі не повинні пристиджувати й застрашувати дитину, але практичним приміром показувати, як краще в кожній справі поступати, або в такій ситуації обговорювати з дитиною всякі можливости. Припустім, що таке наставлення йде врозріз зо старим наставленням родичів у таких справах, що нема кращого засобу виховання, як пристиджувати й застрашувати дитину.

Що має приймати така дівчина? Чи погляди своїх професорів, що стидження й страшення шкідливі, чи погляди своїх родичів, що стидження и страшення корисні?

В школі дівчину вчать, що вона не повинна стидатися чи боятися сказати родичам, які погляди вона має на цю справу, а вдома родичі держаться засади, що дівчина повинна мати такі погляди, які їй родичі казали мати, а коли її десь учили щось інше, то вона повинна стидатися або боятися з такими поглядами перед родичами виступати. Що дівчині робити?

ЯКА ЦІЛЬ?

Свої поради матерям про те, як ставитися до краси своєї дочки, американська журналістка починає зо слів: „Матір, яка хоче, щоб її дочка виросла на щасливу жінку..."

Виходило би з цього, що матір, яка за те не дбає, щоб її дочка виросла на щасливу жінку, може на ці осторогу не звертати уваги. Та зараз хтось міг би сказати: такої матері нема, що не хотіла би, аби її дочка виросла на щасливу жінку.

Та з писання американської журналістки видимо, виходить зовсім ясно, що є матері, які зовсім за те не дивляться, щоб її дочки виросли на щасливі жінки. Розсліди учених про національні культури ріжних народів показують, що є народи, котрих культури навіть не вважають важним старатися добитися щастя в світі, хоча деякі з тих народів, стрінувшися з народами, які це вважають зовсім природним стремлінням, з того власне сорому, який у них так сильно вкорінили, не призналися би, що їх культура в цій точці зовсім інакша.

І знову можемо спитатися: котра культура краща? Яку вартість має стремління за щастям?

ЩАСТЯ И СОРОМ.

З писання американської журналістки виходить, що жінка, яка багацько соромиться свого вигляду, не є щаслива, бо така жінка не має довіря до себе самої.

І ось ця американка знову вдаряє проти культури багатьох іміґрантських ґруп у цій самій Америці. Не всі ці культури вважають бажаним, щоб жінка мала довіря до себе самої. Є навіть культури, в котрих і чоловіки й жінки вважають бажаним, щоб жінка не мала довіря до себе самої, себто щоб вона покладалася в усьому на кого іншого, на батька, на брата, на мужа, але не на себе саму.

Є культруи, в котрих такого самопошанування не вимагається навіть не від кожного мужчини, якого вважається за вищого від жінки. Є культури, в котрих не шанується мужчину за його самостійні погляди, але шанується зате, що він має на те зад, щоб сидіти, а на те голову, щоб нею чужим словам притакувати.

Большевики Ховаються в Овечу Шкуру

(З Канади).

Кілька літ тому большевики не признавали української нації, називаючи її фікцією, цебто буржуарною видумкою і посміхалися також із всякого патріотизму, цебто любови батьківщини і говорили, що пролетар не має батьківщини. А в дійсности його батьківщина є там, де йому добре. Тепер відколи розпочалась німецько - московська війна, канадійські большевики що зовуть себе тепер „антифашистами", з огляду на закон, забороняючий комуністичну партію, вже найшли собі батьківщину. Одначе нею не є Канада, де вони мешкають, а немало з них, хоч би взяти посла Кардаша, тут і вродились. Їхнею батьківщиною є Совєтський Союз, а не Канада, або Велика Британія. І до його оборони взивають вони на своїх вічах приявних і ще осмішують українських поселенців у Канаді, заявляючи на тих своїх часто тепер скликуваних вічах, що нібито всі українці в Канаді вважають своєю батьківщиною Совєтський Союз, хоч це очевидна брехня.

Тепер почали комуністи-антифашисти видавати в Торонто свій часопис, який назвали „Українське Життя". Кілька літ тому канадійські большевики висміяли би таку назву, одначе тепер їм вона потрібна. Потрібна, щоб ховатись перед урядом і перед українськими майбутніми читачами, яких хочуть собі приєднати. Крім того в першім числі свого „Українського Життя" застереглись, що їх часопис не є ані не буде комуністичний. Але хто лиш перечитає зміст того „Українського Життя", той відразу переконається, що це наскрізь комуністична ґазета. Пишеться там лиш про Совєтську Росію; на цілу сторону поміщена мапа Совєтського Союзу; є там і промова Сталіна і промова Літвінова, але є і напис на першій стороні великими буквами: „Патріотична українська конференція закликає канадських українців допомогти батьківщині". Під тою батьківщиною розуміє „Українське Життя" нікого іншого, а лиш Совєтську Росію. І не моглоби навіть розуміти Канади, бо цю „патріотичну конференцію" скликали комуністи, а комуністи, це не канадійські патріоти, бо канадійський уряд позамикав їх провідників до таборів інтернованих і не хоче їх звідтам випустити, хоч тепер Совєтський Союз і В. Британія та Канада бються разом проти Гітлера. Щоб і англо-саксонців обдурити „Українське Життя" помістило зверха кленовий листок, що є емблемом Канади, а також містить латинську букву „ві" (V) на передній сторінці, бо цього знаку вживають тепер канадійці для скріплення своєї надії на певну перемогу. Крім цього „Українське Життя" чогось ховає імя і назвиско свого редактора й управителя, а лиш подає, що його видає „Канадійсько - Українська Видавнича Спілка". Здивує кожного пощо окружатись такою тайною? Чи люди, що мають чисту совість і оборону чистої справи на ціли потребують встидатись і ховатись і укриватись? Лиш вовк виступав перед вівцями в овечій шкірі, каже відома казочка, бо боявся, що вони втечуть перед ним, коли появиться перед ними в своїй вовчій шкурі? А до того: відоме, що „Українське Життя" поширюють б. комуністичні аґенти й орґанізатори, як наприклад, Клебанівський в Едмонтоні! Чи може перейшли вони до націоналістів, яких вони зовуть фашистами? Про Клебанівського ми ще ніде не читали, аби він став фашистом, хоч обіцяв боронити нетикальности границь фашистівської Польщі перед польським консулем в 1939 р. Трудно одначе повірити, щоб він тому ширив „Українське Життя", що воно є патріотичн-фашистівське, а не комуністично-антифашистівське!

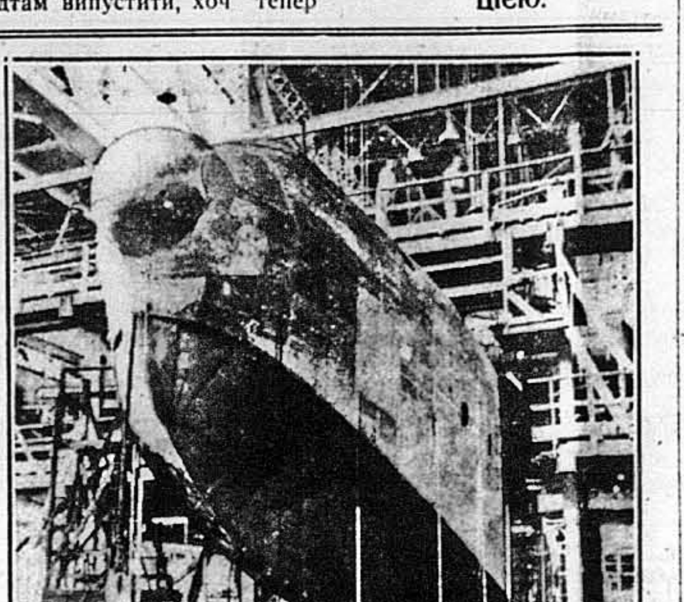
Видко тому, що торонтонські комуністи вбрались в патріотично - націоналістичний кожух, щоб дурити людей, як вовк, дурив вівці!

У Чілє є тепер 18.000 дорослих німців, роджених у Німеччині, і 70,000 німців, уроджених в Чілє.

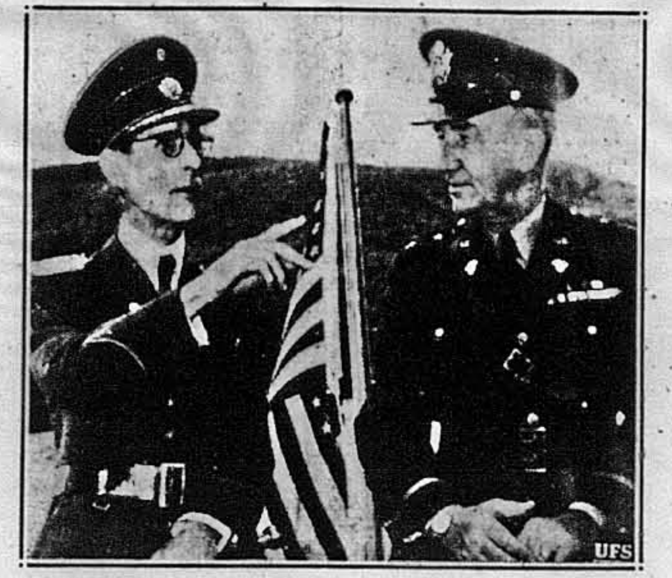
Найвище положеним почтовим офісом на світі є Фарійонг у Тибеті, що лежить 15 тисяч стіп над поверхнею моря.

The best investment you can find: Defense Savings Bonds and Stamps. Buy them regularly.

СТАВАЙТЕ В РЯДИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ, ЯКИЙ Є НАЙБІЛЬШОЮ І НАЙСИЛЬНІШОЮ УКРАЇНСЬКО - АМЕРИКАНСЬКОЮ ЗАПОМОГОВОЮ ОРҐАНІЗАЦІЄЮ.

ПОВІТРЯНИЙ „ДРЕДНОТ".—У фабриці Глена Л. Мартина в Болтиморі, Меріленд, викінчують найбільший в світі літаючий корабель, що має мати крила розпняті на 200 стіп, й має важити 70 тон. Будують його для американської военної фльоти.

ҐЕНЕРАЛ Е. Л. КОНТРЕРАС, начальник венесуальської армії, відвідав недавно американську військову академію в Вест Пойнті, Ню Йорк. З ним (наліво) ґенерал Роберт Айкелберґер, командант школи.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРҐАНІЗАЦІЙ

БРОДАЛБІН, Н. Й.

Де є працівники, там є успіх.

В неділю, дня 22. серпня, прибув до нашої малої, але славної громади гр. А. Маланчук, орґанізатор Укр. Нар. Союзу. Зібралися члени й цікаві послухати нового бесідника, як з нашого Бродалбіну, так і з околичних місцевостей. Гр. Маланчук в обширнім викладі зясував цілі і завдання У. Н. Союзу. Пояснював піддержки, які дає У. Н. Союз своїм членам, а також на народні потреби. Усі радо слухали, що маємо в прибраній батьківщині ось таку велику цінність і оборону.

Опісля забрав слово місцевий парох о. Д. Микитяк та заявив, що пожертвує собою, хоч часу у нього брак, але стане в поміч гр. Маланчукови в обїздці дооколичних фарм та здобуттю нових членів до відділу ч. 79 в Бродалбін. Відразу вписано нових 8 дорослих членів і 4 дітей.

Отже є у нас такі, що вже зрозуміли вагу того, щоби бути обезпеченим у своїй рідній інституції. Є у нас і такі, що мають ріжні поліси, але до Союзу, нашого батька, з охотою вступають. Є у нас і такі, що перестали платити через якісь недомагання. Але таке всюди трапляється, коли урядники не піддадуть духа членови, або якоїсь помочі, щоби притримати його в своїм товаристві й членстві. Кажуть декотрі, що наша стара еміґрація минається, а нове покоління відходить до других. Та воно в дечому і правда, але в тому треба приписати вину тим, котрі не дбають за те, щоб за своє постояти і про своє подбати.

Теперішня війна дає заохоту нашій молоді, бо вона читає за Україну обширно в американських часописах, про що давніше не було ніякої згадки.

Коли в нашій громаді є рух і розуміння таких справ як дбати про У. Н. Союз, то певно не інакше є і по інших громадах. Тільки треба, щоби було кому це використати для добра загальної справи.

Присутний.

ДІТРОЙТ, МІШ.

Український відділ на стейтовій виставі А. Ч. Х.

Цього року на виставі Американського Червоного Хреста стейту Мішіґен, що відбулася при вулицях Вудвард і Смит в днях 27. серпня до 7. вересня ц. р. в Дітройт, Міш., був зорґанізований також і український відділ. Під шатром великого розміру побачили ми цей відділ, заповнений ріжними лікарськими приладдями як операційні предмети, лікарські убрання, военні бандажі, маски для доглядачок і лікарів, а далі вовняні вироби ручної праці, як светри, шалі, коци, суконки. Все це було зроблене членкинями всіх відділів Американського Червоного Хреста. На виставі був рівнож один полевий амбулянс та ноші до ношення ранених. При вході до шатра сиділи вишколені інструкторки АЧХ, що давали пояснення відвідувачам про це все, чим занимається така велика й благородна орґанізація, якою є АЧХ.

Для нас було найцікавіщим це, що серед моря ріжнонаціональних прапорів виднів також наш український прапор. Це мабуть перший раз, що український національний прапор був виставлений на тутешній стейтовій виставі Американського Червоного Хреста. Багато з відвідуючої публики запитувало, до яких народів належать поодинокі прапори, отже інструкторки АЧХ відповідали їм та давали пояснення.

Тому, що в цій виставі брали участь усі відділи АЧХ, для кожнього відділу призначено на виставі окремий день. Український День випав на 3. вересня 1941. р. Український відділ був заступлений такими громадянками: Марія Сковрон, голова відділу; Анна Задойко, Катерина Хомяк, Стефанія Цимбаліста й Марія Сена.

Для українців м. Дітройту, як зрештою для всіх інших громад, участь наша в офіційній виставі АЧХ, принесла моральну користь. Багато з американців мали нагоду бачити український відділ та національний прапор України. Це теж причиниться значно до розяснення баламути про Україну й її нарід, яка кружляє, на жаль, ще далі серед певної частини американського народу.

Катерина Хомяк.

DEFENSE BOND QUIZ

Q. Can Defense Savings be redeemed?

A. Yes; they can be redeemed for cash at face value or exchanged for Defense Savings Bonds. For examle, 75 of the 25-cent Stamps—total cash value $18.75—may be exchanged for a Defense Savings Bond which in 10 years will be worth $25.

Q. How long have Defense Savings Stamps been on sale at retail stores?

A. Sale of Stamps at retail stores originated in the State of Michigan on July 10. The idea met with such success that it is spreading rapidly, and soon Stamps will be sold in most retail stores on a Nation-wide basis.

NOTE. — To buy Defense Bonds and Stamps, go to the nearest post office, bank, or savings and loan association; or write to the Treasurer of the United States, Washington, D. C.

ЯПОНСЬКИЙ ЦІСАР ГІРОГІТО,

що недавно обняв безпосередню команду над японською армією, щоб покінчити внутрішню політичну крізу в Японії.

ТУРЕЧЧИНА

Сучасна Туреччина обіймає територію Малої Азії й частини европейського континенту над Босфором. Простір її виносить 1,280.000 кв. км. Довжина від турецько-перської до турецько-болгарських границь виносить 1,700 км., а ширина на лінії Синоп (над Чорним морем) і Анамур-Бурну (над Середземним морем) 800 км.

Начисляє Туреччина 21 міст із понад 25 тисяч мешканцями. Найбільші осередки це: Істамбул (Царгород) з 741,845 мешканців, Ізмір (Смирна) із 170,546 мешканців і головне місто, столиця держави, Анкара з 122,720 мешканців. По останньому урядовому переписі людности з 1935. р. Туреччина начисляє 16,200,694 населення. Зараз число виносить приблизно понад 18 міл. З того 90% творить національно турецьке населення, а 10% чужонаціональне. Проблеми національних меншин у сучасній Туреччині офіційно немає. В дійсності вірмени, курди й сирійці виявляють поважні ірредентистичні тенденції.

Туреччина грає важну ролю, як господар проливів і лучник полуднево-східньої Европи з Азією. Вершка своєї могутности досягла вона в 14—16. ст., коли то підбила й опанувала поважну частину мусулманського світу між Персією та Алжиром. Від 18. ст. прийшли часи занепаду.

До повільного розпаду османської імперії причинилися побіч слабих здібностей османських турків до організації державного та суспільного життя теж важливі зовнішні фактори. З одного боку натиск російської дипльоматії, що через ціле 19. і 20. ст. намагалася, ба, ще й досі намагається, за всяку ціну здобути морські проливи, а з другого боку визвольні рухи балканських народів.

Підчас російсько - турецької війни 1876 р. експанзія Росії в напрямі Середземного моря заломилася в наслідок спротиву Англії та Франції, які піддержували Туреччину проти російського імперіялізму. До і після звільнення балканських народів виступає Англія отверто, як ворожа Росії, щоб не допустити опанування Москвою балканського півострова та переходу з Чорного до Середземного моря. Берлінський Конґрес, яким закінчено згадану війну, обмежив російські впливи на Балкані, перечеркнувши санстефанівський мир. Англія на тому конґресі не допустила до повстання великої болгарської держави, погодилась лиш на створення малої Болгарії без Солуня (Салонік), Македонії і Тракії, згідно з ідеєю Дізраеля. Анґлія боялася, що велика Болгарія підпаде таким чином під московські впливи й маючи вихід до Егейського моря та посідаючи запілля Константинополя, стане небезпечною для анґлійських звязків з Близьким Сходом та Індією. Анґлія не доцінювала тієї обставини, що саме велика болгарська держава далеко більш могла бути відпорною на впливи російської політики.

Від Берлінського Конґресу, де натиск російської імперії на південний схід Европи заломився, аж до світової війни, Росія невтралізується на тих теренах, зайнявшись головно справами на Далекому Сході та своїми внутрішніми проблемами.

Натомісць з кінцем 19. ст. починається інтензивна економічна експанзія Німеччини на тих теренах нарівні з колись монопольними австрійськими впливами. Причинилася до цього передовсім велика фінансова офензива Німецького Банку, започаткована Ґеорґом Зіменсом, що обхопила всі баканські держави з Туреччиною включно. Вплив цей діяв переважно через позички, концесії, електрифікацію, будову залізниць, а собливо через будову т. зв. Баґдадської Залізниці. Щоб оминути можливих конфліктів з Анґлією пробував Зіменс порозумітися з проводом брит. імперії за посередництвом свойого особистого приятеля Джо Чеймберлена, тодішнього анґлійського міністра кольоній. Та недуга й передчасна смерть їх обох причинилася в великій мірі до розбиття анґлійсько-німецького порозуміння. Не без впливу була тут теж політика кайзера й анґлійського премієра Розберрі. За наступника Зіменса, його шваґра Гельфферіха, експанзія Німецького Банку в тих теренах ще більше зросла. Положив в тій ділянці немало праці німецький амбасадор в Константинополі фрайгер фон Маршаль, мабуть чи не найкращий німецький дипльомат старої школи. Підчас війни, Туреччина, як відомо, виступила як союзник Німеччини. Вийшла вона зі світової війни цілковито розбита. Відпали всі національно нетурецькі території: Арабія, Палестина, Сирія, Месопотамія. Тільки завдяки стратеґічному та орґанізаційному ґенієві Кемаля Паші Туреччина вийшла зі змагань в роках 1919—23. незаторкненою принайменше в своїй суто національній території. Греків, що вивінувані в найкращу зброю і наймодерніші технічні засоби почали підбій Анатолії, вдалось Кемалеві Паші прогнати.

В своїх далекойдучих реформах зірвав він із т. зв. молодо-турецьким рухом, започаткованим в половині 19. ст., що хотів творити турецьке відродження на мусульманських засадах, але й який очолювали провідники переважно нетурецького походження. Кемаль започаткував величезну культурно - національну перебудову всього національного суспільного й родинного життя від реформи абетки й виховання молоді до заборони багатоженства та старих звичаїв в одягах і поведінці. Під його кермою переведено грецько-турецьку виміну населення, в висліді якої понад півтора міліона греків залишило турецьку територію, а около 600 тисяч турків вернуло до матірної країни. Таким чином Туреччина одержала суцільність свойого населення.

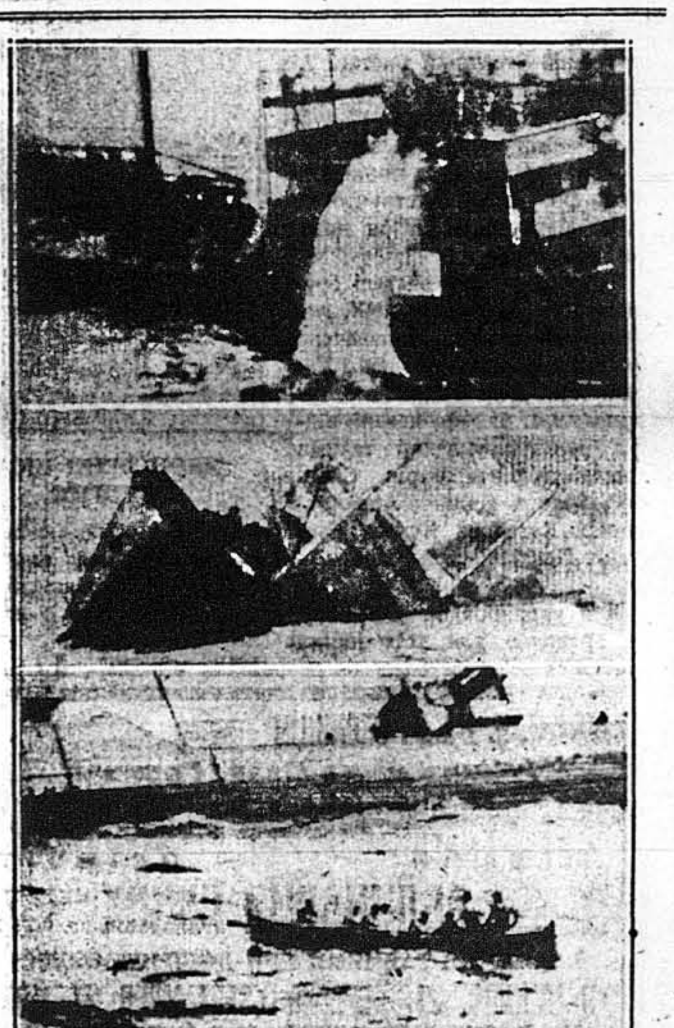
Ататюрк започаткував нову еру турецької політики. Він голосив, що Туреччина має забагато ран, забагато клопотів у себе дома й забагато праці, щоб наздігнати в розвою інші народи та держави. Туреччина повинна передовсім намагатися задержати статус кво. Зовнішня експанзія не повинна відогравати в національних аспіраціях ніякої поважної ролі. Тому шляхом мирного порозуміння з усіми довколишніми державами старається наладнати та запевнити льояльне співжиття. Заключив він цілу низку союзів, з яких перший 1921. р. прозвано співпрацею ісламських держав. Внутрішньо-ісламський характер мав турецько-афґаністанський союз 1921. р., 1928. р. заключено „на вічність". Незабаром після цього прийшло до реалізації ірансько-турецького пакту. Туреччина змагала й досі до того змагає, щоб вилучити европейські держави від впливів і активної ролі в політиці ісламських народів. Турецькі військові старшини брали чинну участь в реорґанізації армій Афґаністану й Іраку. В 1937. р. заключено т. зв. почвірний союз між Туреччиною, Іраном, Іраком і Афґаністаном (сандабадський пакт).

Під глядом господарським була дуже зацікавленою в Туреччині Німеччина. Райх мав в господарсько - торговельному білянсі Туреччини понад половину всього ввозу та вивозу. Наприклад, в 1936. році виносила німецька торгівля 51% всього турецького вивозу та ввозу й від того часу зростала з року на рік. В році 1935 ввіз із Німеччини виносив 35,508 тисяч турецьких фунтів, а в 1937 р. вже 48,132 тисяч турецьких фунтів. Вивіз до Німеччини в 1935. р. виказував 39,201 тис. тур. фунтів, а в 1937.р. 50,412 тис. тур. фунт. Відвідини німецького міністра господарства Функа в жовтні 1938. р., сполучені водночас з уділенням Туреччині Німеччиною 150 міл. кредиту ще більше скріпили турецько-німецький торговельний обмін.

Усе те, очевидно, мало теж і політичні пляни, що видно наглядно саме тепер.

З ЙОГО ВЛАСНИМИ КЛУНКАМИ.—Рені Ротмен, що приїхав недавно тому на еспанському вантажному кораблі „Навемар", висідаючи з корабля, забирає самий зо собою свої клунки. Кораблеві взяло 48 днів зробити цю подорож через Атлянтійський океан. Пасажирі нарікали на кепські умовини на кораблі.

ЖЕРТВА ВІЙНИ.—Російська світлина показує напад на німецький корабель на Балтійському морю. Нападу доконали советські кораблі й літаки. На горішній світлині, глибинна бомба з советського корабля вдаряє об німецький корабель. На середній світлині, бомба експльодувала, корабель похилився й потапає. На долішній світлині, корабель положився набік, а російські моряки підіймають з моря недобитків німецького корабля.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

КАРТЕРЕТ, Н. ДЖ. — Місячний мітинг Тов. Запорозька Січ, від. 342., відбудеться в неділю, 21. вересня, в годині 2. пополудні в галі церковній. Пригадується довгуючим членам, щоби сповнили свою належитість, бо інакше будуть суспендовані. Родичі, щоби вписали свої діти до старших членів. Вступайте громадно до У. Н. Союзу. Будемо принимати без вступу. Приходіть на мітинг. — І. Савчак, предс.; К. Міньо, кас.; І. Маркович, секретар.

ОЛИФАНТ, ПА. — Місячні збори Бр. св. Кирила й Методія, від. 86., відбудуться в неділю, 21. вересня, в 12. годині вполудне, де звичайно. Важні справи будуть обговорені й вирішені. Тому приявність всіх членів є конечно пожадана. — Секр.

БЕТЛЕГЕМ, ПА. — Збори Бр. св. Димитрія, від. 288., відбудуться в звичайнім місци в 2. годині пополудні, в неділю, 21. вересня. Уряд просить дуже, щоб члени явилися, бо є важні справи до полагодження. Рівнож звертається увагу тим членам, що довгують, щоби свої довги вирівняли. Є ще декотрі, що не отримали інтерест біли за 1941. — За уряд: Ю. Загвацкий, предс.; Д. Мушасті, кас.; А. Данилюк, секр.

САВТПОРТ, КОНН. — Важний перед ювилейний звичайний місячний мітинг Тов. ім. Т. Шевченка, від. 84., відбудеться в неділю, 21. вересня, точно в годині 3. пополудні, в гали У. Н. Дому. Проситься всіх прибути начас так, щоби не чекати один на другого і полагодити справи, яких є так багато. — Петро Дудко, секр.

ВУНСАКЕТ, Р. АЙ. — Місячні збори Тов. Запорозька Січ, від. 206., відбудуться в суботу, 20. вересня, в годині 6:30 ввечір, в церковній галі, 74 Ґерріс Ев. Проситься всіх членів прибути на ці збори точно на час; бдуть важні справи дополагодження. На тих зборах члени можуть вписати своїх дітей до У. Н. Союзу. Тепер У. Н. Союз виставив дві нові кляси грамот для дітей. Ви можете заобезпечити свою дитину на більшу суму за меншу вкладку, порівнуючи вкладки інших подібних орґанізацій або асекураційних компаній. — І. Кокольський, секр.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА. — Місячні збори Бр. св. Володимира, від. 105., відбудуться в неділю, 21. вересня, в годині 3. пополудні. Проситься членів прийти на ці збори, якож проситься довгуючих членів прийти та вирівнати свої залеглости, бо в противнім разі можуть бути суспендовані. — Мих. Мельник, секр.

ПОСМЕРТНІ ВІСТІ

☦

Дня 15. вересня 1941. року в Аліквіпа, Па., помер по довгій недузі член Бр. св. О. Николая, від. 120.,

ІВАН БУР.

Покійний походив зо села Доброй, повіт Санок, Галичина. Покійний прибув до Америки в 1904. році. Вступив до Союзу в 1917. році. Прожив всего 49 літ.

Покійний залишив в смутку жену Теодору, і семеро дорослих дітей: Михайла, Миколу, Андрія, Павла, Івана, Марію й Стефанію.

Похорон відбудеться в пятницю, 19. вересня, в 9:30 рано з української католицької церкви св. Апостолів Петра і Павла, при участи родини, знайомих і членів від. 120.

Нехай земля буде Йому пером!

Ілько Коболь, секр.

ПОШУКУВАННЯ ОСІБ

У важній справі пошукує **ЛУЧКУ ПАВЛИШИНА** його брат Іван, котрий два роки тому приїхав з краю. Останній раз мешкав: 142 Fall St., Seneca Falls, N. Y. Хто би про нього знав, або він сам, проситься зголоситися на адресу: 215-17

JOHN PAWLYSZYN,
86 E. 7th St., New York City.

НАЙДУТЬ ПРАЦЮ

Потрібно **ЧОЛОВІКА** або **ЖІНКИ і ЧОЛОВІКА**, до роботи при "Furnished Rooms". Платня $60 місячно і помешкання. Голоситись до: 214,-

Mrs. BAY,
139 Third Ave., New York City.

ПОТРІБНО старшого чоловіка до легкої роботи на пару-акрову фарму на селі за платню й удержання. Голоситись до:

PHOTO STUDIO
134 E. 7th ST., NEW YORK, N. Y.

БИЗНЕСИ НА ПРОДАЖ

НА ПРОДАЖ

RETAIL CLEANING STORE

в словянській дільниці. Бизнес з добрим доходом, машини в порядку. Власник іде на відпочинок. 215-17

ANTON POLYN,
518 E. 6th St., New York City.

НА ПРОДАЖ делікатесен і гросерия, кімната назаді, парове огрівання, торг з бизнесу $400 тижнево. Продається через непорозуміння між спільниками за ціну $1,800. Голоситись до:

J. TANSKI,
17 St. Marks Place, New York City.
Tel.: GR. 3-2223.

БИЗНЕСМЕНІВ ПІДПИРАЙТЕ СВОЇХ

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ, А ТИМСАМИМ СТАВАЙТЕ СПІВВЛАСНИКОМ ШІСТЬ МІЛІОНОВОГО МАЄТКУ ЦЕЇ ОРҐАНІЗАЦІЇ.

ТАРЗАН, ч. 403. Хвилини життя.

„Піддайся", закричали до Тарзана батавці, які думали, що він ставитиме дальший опір. Тарзан справді піддався.

Тепер батавці радісно поспішали до свого села не з двома, але з трьома бранцями. В селі їх зустріли з великим ентузіязмом.

Старий ватажок зустрів вязнів з немалим тремтінням. Бо він чув багато оповідань про силу, зручність і подвиги Тарзана.

Нахиляючись до свого прибічника він промовив: „Живими ті білі люди є небезпечні. Не тратьмо часу, щоб їх повбивати".